

Макроекономічний прогноз України: місячний випуск

Третій квартал виявився кращим, ніж очікувалось

РЕЗЮМЕ

ВВП: Реальний ВВП у 2009 році може скоротитись менше, ніж на 15,0%, завдяки кращим економічним показникам третього кварталу. Темп приросту реального ВВП становитиме 3,4% у 2010 році.

Наявні доходи та безробіття: Реальні наявні доходи домогосподарств скоротяться на 10,9% у 2009 році та зростуть на 1,0% наступного року. Рівень безробіття (за методологією МОП) досягне 9,5% до економічно активного населення у віці 15-70 років у 2009 році та дещо скоротиться до 8,8% у 2010 році.

Фіскальні показники: Дефіцит Зведеного бюджету, за оцінками, становитиме 5,4% від ВВП у 2009 році без врахування коштів на рекапіталізацію банків. Фіскальні ризики залишаються значними.

Платіжний баланс: Рахунок поточних операцій матиме дефіцит біля 1,0% від ВВП у 2009 та 2010 роках. Значний відтік коштів за статтею "інші інвестиції" зумовить формування дефіциту рахунку фінансових операцій протягом прогнозного періоду.

Монетарний огляд: Грошова маса у 2009 році скоротиться на 5,6%, однак швидко зростатиме у 2010 році. Офіційний обмінний курс гривні буде в середньому 7,83 грн. за дол. США у 2009 році та 8,17 грн. за дол. США у 2010 році. Інфляція споживчих цін залишиться високою.

Песимістичний сценарій: Пізніше, ніж очікується, відновлення світової економіки та зростання політичного тиску залишаються основними ризиками для економічного розвитку України. За песимістичного сценарію реальний ВВП скоротиться на 16,2% у 2009 році та надалі впаде на 0,2% у 2010 році.

Оптимістичний сценарій: Якщо економічна активність в Україні відновиться швидше, реальний ВВП, за оцінками, скоротиться на 13,4% у 2009 році та зросте на 5,2% у 2010 році.

Ключові показники прогнозу

	2005	2006	2007	2008	2009E	2010F
Реальний ВВП, % дпр	2,7	7,3	7,6	2,1	-15,0	3,4
Доходи Зведеного бюджету, млрд. грн.	134	172	220	298	265	309
Баланс Зведеного бюджету, % від ВВП	-1,8	-0,7	-1,1	-1,5	-5,4	-3,8
Баланс поточного рахунку, % від ВВП	2,9	-1,5	-4,2	-7,2	-1,0	-1,1
Чистий притік ПІІ, млрд. дол. США	7,5	5,7	9,2	9,7	5,0	6,0
Грошова маса	193	259	391	513	484	573
ІСЦ, % дпр, сер. за період	13,5	8,0	12,8	25,2	15,4	12,9

Примітка: E – оцінка, F – прогноз, дпр – до попереднього року

Джерело: Держкомстат, НБУ, Державне казначейство, розрахунки та прогнози ІЕД

Дата закінчення прогнозу: 24 листопада 2009 року

Автори: Олександра Бетлій, Алла Кобилянська, Віталій Кравчук, Дмитро Науменко, Катерина Пількевич. Рецензент: Вероніка Мовчан

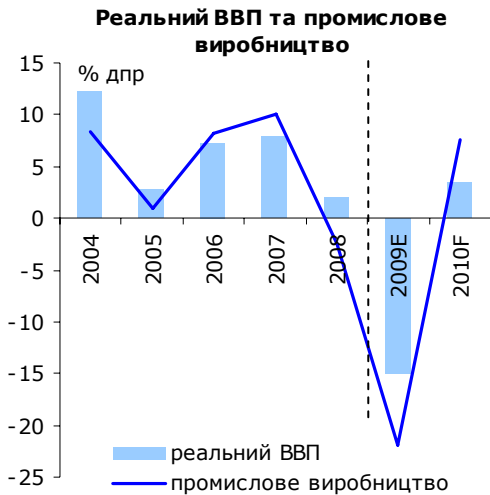
Макроекономіка: Прогноз скорочення реального ВВП у 2009 році, ймовірно, буде переглянуто вниз

ВВП: Відповідно до попередніх даних Держкомстату скорочення реального ВВП у третьому кварталі 2009 року сповільнилось до 15,9% дпр, що краще, ніж очікувалось. Швидше відновлення, ймовірно, пов'язано з вищим рівнем інвестиційної активності у третьому кварталі. Отже, поточні економічні тенденції, здається, є ближчими до нашого оптимістичного сценарію, який передбачає падіння реального ВВП на 13,4%, аніж до базового сценарію, за яким скорочення складатиме 15,0%. Реальний ВВП за прогнозом, зростає на 3,4% у 2010 році, і навряд чи цей показник буде суттєво переглянуто, оскільки можливе швидше відновлення інвестиційної активності буде компенсоване стрімким зростанням імпорту.

Попит: Динаміка реального кінцевого споживання домогосподарств цього року відповідає нашим очікуванням. Незначне зростання номінальних доходів було більш ніж компенсовано зростанням цін, а також негативним впливом з боку фінансової частини бюджету домогосподарств. Зокрема чисті виплати по кредитах залишаються високими, в той час як зняття депозитів сповільнилось і змінилось поступовим приростом вкладів. Купівля іноземної валюти населенням збільшилось у третьому кварталі порівняно із другим кварталом. Загалом, очікується, що близько 45-50 млрд. грн. буде витрачено на купівлю іноземної валюти у 2009 році. Відповідно до базового сценарію падіння реального кінцевого споживання домогосподарств оцінюється на рівні 11,5% у 2009 році. Однак нижчі, ніж зараз очікується, чисті виплати по кредитах та сповільнення інфляції в останні два місяці року можуть наблизити нас до показника, який відповідає оптимістичному сценарію. У 2010 році прогнозуємо приріст реального кінцевого споживання домогосподарств на 1,0% завдяки збільшенню доходів та нижчими чистим виплатам по кредитах. Прогноз може бути покращено, якщо виплати будуть нижчими, ніж зараз очікується. Напрямок впливу вищих, ніж закладені у припущеннях, соціальних стандартів на споживання є сумнівним.

Відновлення реального валового нагромадження основного капіталу в третьому кварталі цього року, здається, було сильнішим, аніж ми очікували. Водночас, інвестиції в четвертому кварталі, ймовірно, й надалі будуть пригнічені, частково внаслідок збільшення адміністративного контролю з боку Державного податкової адміністрації, покликаною забезпечити вищі надходження від податків. Також виборча кампанія може призвести до перерозподілу приватних видатків в кінці року. В цілому, падіння реального валового нагромадження основного капіталу, здається, буде не таким глибоким, як показує поточна оцінка на рівні 53,5% на 2009 рік. Ймовірно, що ми також переглянемо темп приросту реального валового нагромадження основного капіталу у 2010 році понад 10,8%, що буде пов'язано із швидшим відновленням економіки наприкінці 2009 року. Поступове покращення ситуації на зовнішній ринках з червня вже було передбачено в прогнозі. Водночас, попит на українські товари відновлюється повільніше, ніж ми очікували. Отже, падіння реального експорту та імпорту, ймовірно, можуть виявитись глибокими, аніж поточні оцінки на рівні 24,6% та 39,8%, відповідно. Реальний експорт та імпорт у 2010 році, за прогнозом, зростуть на 6,0% та 10,7%. Ці значення можуть бути підвищені, якщо буде покращено прогноз інвестицій.

Виробництво: Поточні тенденції підтримують наші оцінки щодо падіння реальної доданої вартості в добувній промисловості на 9,3% у 2009 році та у переробній промисловості на 24,6%. Як і раніше найбільше скорочення очікується в будівництві (на 41,5%). Водночас реальна додана вартість в сільському господарстві у 2009 році, ймовірно, залишиться на рівні, близькому до минулого року. Приріст у тваринництві та менше, ніж раніше очікувалось, зниження врожаю можуть зумовити перегляд оцінки.

Примітка: Е - оцінка, F - прогноз
Джерело: Держкомстат, розрахунки ІЕД

Внесок до зміни реального ВВП, за методом кінцевого використання

Подано як відсоткові пункти зміни ВВП

	П	Б	О
2009			
Реальний ВВП	-16,2	-15,0	-13,4
<i>Внески:</i>			
Приватне споживання	-7,8	-7,4	-6,6
Державне споживання	-0,9	-0,6	-0,1
Валове нагромадження основного капіталу	-15,6	-14,7	-14,1
Запаси	-3,9	-3,8	-3,4
Чистий експорт	12,2	11,7	11,3
2010			
Реальний ВВП	-0,2	3,4	5,2
<i>Внески:</i>			
Приватне споживання	-3,1	0,7	2,6
Державне споживання	0,0	0,5	0,6
Валове нагромадження основного капіталу	0,8	1,6	2,0
Запаси	2,7	2,6	2,1
Чистий експорт	-0,6	-1,9	-2,2

Примітка: П - песимістичний, Б - базовий, О - оптимістичний сценарій
Джерело: розрахунки ІЕД

Протягом останніх місяців торгівля та транспорт мали позитивну динаміку. Водночас реальні податки на продукти у третьому кварталі скоротились більше, ніж ми очікували.

Ми прогнозуємо найбільший приріст у 2010 році в переробній промисловості на 9,2%. Інші сектори також будуть відновлюватись, хоча їх обсяги випуску не досягнуть докризових рівнів. Швидше відновлення світової економіки у 2009 році, яке ми спостерігаємо, ймовірно, зумовить покращення нашого прогнозу доданої вартості у 2010 році у промисловості та послугах. Показники в сільському господарстві може виявитись гіршим, ніж зараз очікується, завдяки ефекту бази.

Песимістичний сценарій: Ключові ризики економічного розвитку у 2009 році пов'язані із повільним відновленням світової економіки та вищою політичною нестабільністю. За цим сценарієм скорочення реального ВВП очікується на рівні 16,2% у 2009 році. У 2010 році головною перешкодою економічного розвитку буде повільне відновлення банківської системи, що призведе до браку кредитних коштів. Інший ризик пов'язаний із нездатністю уряду фінансувати проекти, необхідні для проведення ЄВРО-2012. У цьому випадку реальний ВВП скоротиться на 0,2%.

Оптимістичний сценарій: Швидше відновлення зовнішнього попиту та стабільна економічна і політична кон'юнктура в Україні може покращити ділові настрої та прискорити інвестиційну активність в кінці 2009 року та у 2010 році. У цьому випадку ІЕД очікує падіння реального ВВП на 13,4% у 2009 році, тоді як у 2010 році реальний ВВП зросте на 5,2%.

Наявні доходи та безробіття: Заробітні плати продовжать повільно зростати у 2010 році

Домогосподарства: Відповідно до останніх даних зростання заробітних плат відповідало нашим очікуванням. Ринок праці залишається слабким, що дозволяє нам залишити оцінку рівня безробіття (методологія МОП) серед економічно активного населення у віці 15-70 років на рівні 9,5%. У той же час базова оцінка скорочення реальних наявних доходів домогосподарств на 10,9% може виявитись занадто песимістичною внаслідок вищих соціальних стандартів та сповільнення інфляції в кінці року.

Ми зберігаємо наш прогноз зростання реальних наявних доходів на 1,0% у 2010 році та помірне зниження рівня безробіття (методологія МОП) до 8,8%. Водночас, прогноз може бути переглянуто у випадку впровадження нових соціальних стандартів.

Песимістичний сценарій: За песимістичного сценарію продовження погіршення фінансового стану підприємств, а також стрімке зростання соціальних стандартів змусять працедавців суттєвіше зменшувати зайнятість. В результаті в 2009 та 2010 роках рівень безробіття буде вищим. В той самий час диференціація заробітної плати зменшиться. В результаті реальні наявні доходи домогосподарств впадуть на 11,5% у 2009 році та продовжать падіння на 6,8% у 2010 році.

Оптимістичний сценарій: За оптимістичного сценарію реальні наявні доходи домогосподарств скоротяться на 9,3% у 2009 році та зростуть на 2,0% у 2010 році.

Фіскальні показники: Фіскальні позиції потерпають від значного тиску

Параметри Зведеного бюджету: Як ми і очікували наповнення Зведеного бюджету погіршилось протягом останніх декількох місяців. Отже прогноз доходів Зведеного бюджету на 2009 рік залишається незмінним у 265 млрд. грн. Прогноз може виявитись занадто консервативним, якщо уряд збільшить тиск на державні монополії в кінці року, що сприятиме отриманню вищих доходів.

Відмова МВФ надати наступний транш в рамках угоди 'stand-by', що пояснюється неспроможністю української влади виконати взяти свої зобов'язання, може призвести до нижчих, ніж поточна оцінка, видатків, оскільки поточні доходи є недостатніми для

Примітка: Е - оцінка, F - прогноз

Джерело: Держкомстат, розрахунки ІЕД

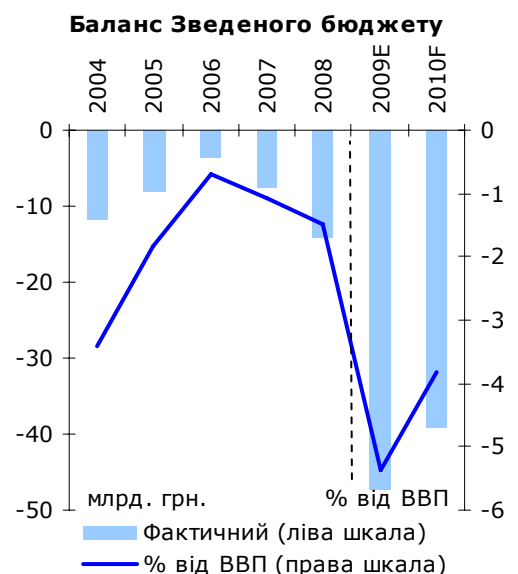
Доходи та безробіття за різними сценаріями

	П	Б	О
2009			
Реальні наявні доходи домогосподарств % дпр	-11,5	-10,9	-9,3
Рівень безробіття,* %	10,0	9,5	8,7
2010			
Реальні наявні доходи домогосподарств % дпр	-6,8	1,0	2,0
Рівень безробіття,* %	9,8	8,8	8,0

Примітка: Примітка: П – песимістичний, Б – базовий, О – оптимістичний сценарій

* визначений за методологією МОП, у відсотках до економічно активного населення у віці 15-70 років)

Джерело: розрахунки ІЕД

Примітка: Е - оцінка, F - прогноз

Джерело: Звіти Держказначейства, розрахунки ІЕД

задоволення віх видаткових потреб і розрив має бути покритий за рахунок фінансування дефіциту. Без коштів МВФ уряд стикнеться із труднощами при фінансуванні найголовніших зобов'язань, включаючи виплату заробітної плати, пенсій, комунальних платежів тощо, в кінці року. Фінансування капітальних видатків може погіршитись навіть більше, ніж ми зараз очікуємо.

Хоча за оцінкою доходи Зведеного бюджету досягнуть 309 млрд. грн. (30,2% від ВВП) у 2010 році, фінансова ситуація залишатиметься важкою. Ми зберігаємо наш прогноз дефіциту бюджету, який не включає видатки на рекапіталізацію банків, на рівні 3,8% від ВВП. Водночас, запровадження у 2010 році вищих, ніж зараз закладено в прогноз, соціальних стандартів призведе до ще більшого фіскального розриву та нижчих капітальних видатків.

Песимістичний сценарій: За песимістичного сценарію доходи Зведеного бюджету скоротяться до 264 млрд. грн. у 2009 році, а дефіцит буде близьким до оцінки за базового сценарію. У 2010 році за цим сценарієм доходи бюджету зростуть до 305 млрд. грн.

Оптимістичний сценарій: За оптимістичного сценарію ми оцінюємо доходи Зведеного бюджету у сумі 275 млрд. грн. у 2009 році. Дефіцит буде близьким до оцінки за базового сценарію. У 2010 році доходи Зведеного бюджету за прогнозом досягнуть 336 млрд. грн. Уряд зможе профінансувати капітальні видатки на рівні 3,9% від ВВП.

Платіжний баланс: Дефіцит поточного рахунку в 2009-2010 роках становитиме близько 1% від ВВП

Поточний рахунок: Відповідно до попередніх розрахунків НБУ за перші десять місяців 2009 року дефіцит поточного рахунку скоротився до 1,0 млрд. дол. США завдяки поступовому покращенню балансу торгівлі товарами. Такі показники дещо перевищили наші очікування стосовно дефіциту поточного рахунку на рівні 1,1 млрд. дол. США (1,0% від ВВП) в цілому у 2009 році. За прогнозом у 2010 році баланс поточного рахунку залишатиметься від'ємним на рівні 1,3 млрд. дол. США (1,1% від ВВП). Дефіцит може виявитися трохи меншим, якщо зовнішні ринки утримають поточні темпи відновлення.

У січні-жовтні 2009 року експорт та імпорт товарів скоротились на 46,2% дпр та 51,3% дпр в доларовому еквіваленті, відповідно. Темпи падіння уповільнились в порівнянні з першим півріччям. Відповідно, темпи скорочення експорту та імпорту товарів можуть виявитись меншими, ніж поточна оцінка 43,3% дпр та 49,7% дпр падіння в доларовому еквіваленті, відповідно, оскільки ціни на деякі товари почали зростати швидше, ніж ми припускали. В результаті дефіцит торгівлі товарами в 2009 році може бути меншим за поточну оцінку в 4,1 млрд. дол. США. У 2010 році імпорт товарів відновлюватиметься швидшими темпами, ніж експорт, на фоні збільшення споживчого та інвестиційного попиту. Темпи приросту імпорту становитимуть 17,6% дпр в доларовому еквіваленті, а експорту 15,1% дпр. В результаті дефіцит торгівлі товарами в 2010 році збільшиться до 5,8 млрд. дол. США.

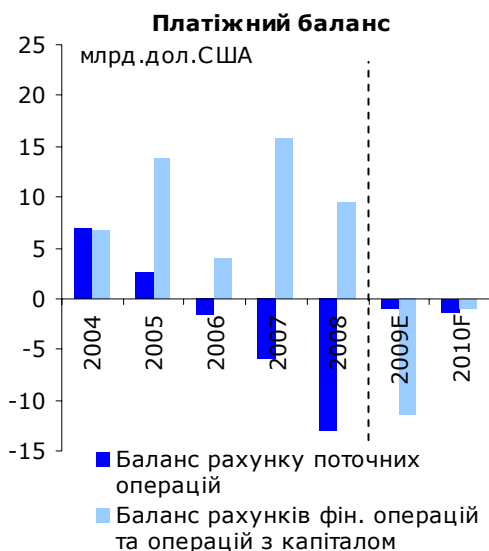
Ми очікуємо, що експорт та імпорт послуг дещо покращаться наприкінці року на фоні низької статистичної бази останнього кварталу 2009 року. Ми зберегли прогноз їх зменшення на рівні 22,8% дпр та 25,2% дпр в доларовому еквіваленті, відповідно. В 2010 році відновлення імпорту відбуватиметься повільніше, ніж відновлення експорту. Відповідні показники становитимуть 11,4% дпр та 12,3% дпр. Баланс торгівлі послугами буде позитивним на рівні 2,2 млрд. дол. США в 2009 році та 2,6 млрд. дол. США в 2010 році.

Ми зберігаємо прогноз чистого притоку поточних трансфертів та чистого відтоку доходів на 2009-2010 роки. Відповідні значення для поточних трансферів становитимуть 3,0 млрд. дол. США і 3,2 млрд. дол. США, для відтоку доходів 2,2 млрд. дол. США та 1,3 млрд. дол. США, відповідно.

Фіскальні показники за різними сценаріями % від ВВП

	П	Б	О
2009			
Доходи зведеного бюджету	29,1	30,2	30,3
Капітальні видатки зведеного бюджету	1,9	2,2	2,9
Дефіцит зведеного бюджету	-4,9	-5,4	-6,1
2010			
Доходи зведеного бюджету	28,8	30,2	29,8
Капітальні видатки зведеного бюджету	2,4	2,9	4,3
Дефіцит зведеного бюджету	-2,8	-3,8	-3,1

Примітка: П – песимістичний, Б – базовий, О – оптимістичний сценарій
Джерело: розрахунки ІЕД

Примітка: Е - оцінка, F - прогноз
Джерело: НБУ, розрахунки ІЕД

Фінансовий рахунок та рахунок операцій з капіталом:

Протягом перших десяти місяців 2009 року дефіцит фінансового рахунку сягнув 11,9 млрд. дол. США, 76,5% якого було накопичено протягом першого та третього кварталів 2009 року за рахунок суттєвого збільшення відтоку іноземної готівки з банківської системи. Ми очікуємо, що дефіцит фінансового рахунку скоротиться до 11,5 млрд. дол. США у 2009 році на фоні стабілізації фінансових ринків, в той час коли притік ПІІ скоріш за все продовжуватиметься протягом останніх двох місяців року, компенсуючи помірні виплати зовнішнього боргу. У 2010 році стан фінансового рахунку суттєво покращиться у відповідь на поживлення інвестиційної активності, проте залишатиметься від'ємним на рівні 1,0 млрд. дол. США.

Песимістичний сценарій: За песимістичного сценарію дефіцит поточного рахунку у 2009 та 2010 роках досягне 3,8 млрд. дол. США та 2,4 млрд. дол. США, відповідно. Дефіцит рахунку фінансових операцій та операцій з капіталом прогнозується на рівні 8,6 млрд. дол. США у 2009 році та 4,2 млрд. дол. США у 2010 році.

Оптимістичний сценарій: Суттєвіше відновлення міжнародної торгівлі призведе до профіциту поточного рахунку у 2010 році на рівні 1,1 млрд. дол. США. Що стосується фінансового рахунку, тут очікується виникнення ширших можливостей для реструктуризації боргів та отримання нових кредитів.

Монетарний огляд: Прогноз інфляції скоріш за все буде зменшений для 2009 року та збережений для 2010 року

Монетарні агрегати: Грошова маса впала на 2,4% дпр в жовтні 2009 року проти зростання на 30,2% дпр в грудні 2008 року. Зростання монетарної бази сповільнилось до 4,1% дпр. Грошова маса може впасти більше, ніж поточна оцінка на рівні 5,6%, через обмежувальну монетарну політику та низьку довіру до банків. Вимоги банків до приватного сектора, за існуючим прогнозом, зростуть на 1,2%, проте повільне відновлення банківського кредитування та менші квазі-фіскальні операції можуть призвести до меншого обсягу банківських кредитів.

У 2010 році ми прогнозуємо зростання вимог банків до приватного сектора на 6,8%, а грошова маса може зрости на 18,4%. Поки що в нас немає причин для перегляду цього прогнозу, хоча він поєднується із значною невизначеністю через можливі зміни в політиці НБУ після президентських виборів. Провал переговорів з МВФ навряд чи змінить монетарну політику.

Інфляція: В жовтні інфляція сповільнилась до 14,1% дпр з 22,3% дпр в грудні 2008 року через слабкий попит. Вплив високих інфляційних очікувань був меншим, ніж очікувалось. Крім того підвищення регульованих цін було відкладено щонайменше до 2010 року з політичних міркувань. Ми чекаємо, що збільшення соціальних стандартів не буде мати суттєвого впливу на інфляцію в 2009 році. Загалом інфляція в грудні скоріш за все буде на 1-2 процентні пункти меншою, ніж діючий прогноз на рівні 13,7%.

У 2010 році вплив слабого споживчого попиту буде дещо більшим, ніж очікувалось. Водночас збільшення регульованих цін, що тепер очікується в 2010, скоріш за все збалансує попередній фактор. В результаті прогноз на грудень 2009 року збережений в проміжку 11-12%.

Обмінний курс: Очікуване невелике знецінення гривні в четвертому кварталі поки що не спостерігалось. Ймовірність знецінення гривні обмежена, проте не нульова. Таким чином середній міжбанківський курс гривні буде ближче до 8 грн. за дол. США, ніж очікувалось раніше.

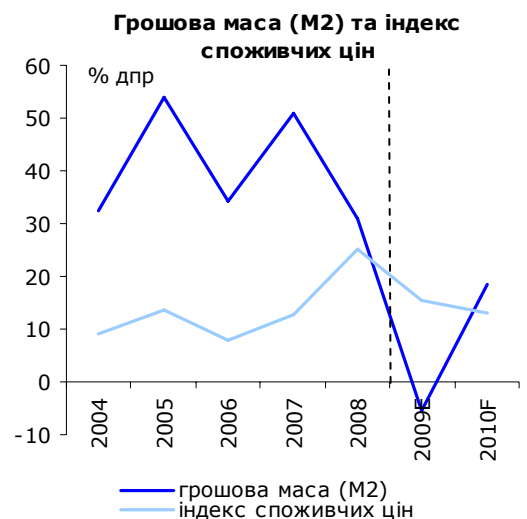
Обмінний курс в 2010 році все ще очікується на рівні близькому до 2009 року, оскільки фактори, що впливають на попит та пропозицію, залишаються збалансованими, хоча невизначеність залишається великою.

Показники платіжного балансу за різними сценаріями

млрд. дол. США

	П	Б	О
2009			
Рахунок поточних операцій	-3,8	-1,1	-0,5
Рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій	-8,6	-11,5	-9,0
2010			
Рахунок поточних операцій	-2,4	-1,3	1,1
Рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій	-4,2	-1,0	1,3

Примітка: П – песимістичний, Б – базовий, О – оптимістичний сценарій
Джерело: розрахунки ІЕД

Примітка: E - оцінка, F - прогноз
Джерело: НБУ, Держжкомстат, розрахунки ІЕД

Монетарні показники за різними сценаріями

	<i>П</i>	Б	<i>О</i>
		2009	
ІСЦ, % сер.	15,7	15,4	15,5
Грошова маса, % дпр	-7,2	-5,6	-8,9
Офіційний валютний курс, грн. за дол. США, сер.	7,95	7,83	7,79
		2010	
ІСЦ, % сер.	21,2	12,9	13,9
Грошова маса, % дпр	26,9	18,4	18,8
Офіційний валютний курс, грн. за дол. США, сер.	10,88	8,17	7,83

Примітка: П – песимістичний, Б – базовий, О – оптимістичний сценарій
Джерело: розрахунки ІЕД

Песимістичний сценарій. Якщо вихід світової економіки з кризи буде повільним та затягнеться, а політична нестабільність перешкоджатиме відновленню зростання української економіки, фінансування дефіциту бюджету за допомогою НБУ спричинить прискорення інфляції у 2009 та 2010 роках. В цьому випадку інфляція досягне середнього значення 15,7% в 2009 році та 21,2% в 2010 році. Гривня може сягнути 7,95 грн. за дол. США в середньому за 2009 рік і 10,88 грн. за дол. США у 2010 році.

Оптимістичний сценарій. Якщо відновлення економічного зростання в кінці 2009 року та у 2010 році буде сильнішим, ніж очікується за базового сценарію, і споживчі настрої підтримають попит, збільшений попит підштовхне інфляцію у 2010 році до 13,9% в середньому за рік та 12,7% дпр в грудні. Попит на іноземну валюту прогнозується слабшим, оскільки довіра до гривні зростає. Таким чином, гривня буде сильнішою у 2010 році на рівні 7,83 грн. за дол. США в середньому за рік.

ТАБЛИЦІ
Таблиця 1. Національні рахунки (ВВП)

		2006	2007	2008	2009E	2010F
Номінальний ВВП	млрд. грн.	537,7	712,9	949,9	879,3	1022,7
	млрд. дол. США	106,5	141,2	180,3	112,3	125,2
Реальний ВВП	% дпр	7,3	7,6	2,1	-15,0	3,4
ВВП за категоріями витрат, реальне зростання						
Приватне споживання	% дпр	15,9	17,1	11,8	-11,6	1,0
Державне споживання	% дпр	2,7	2,8	0,4	-3,7	2,3
Валове нагромадження основного капіталу	% дпр	21,2	24,8	1,6	-53,5	10,8
Експорт товарів та послуг	% дпр	-5,6	3,2	5,2	-24,6	6,0
Імпорт товарів та послуг	% дпр	6,8	19,9	17,1	-39,8	10,7
ВВП за видами економічної діяльності, реальне зростання						
Сільське господарство	% дпр	2,0	-5,0	17,2	-4,1	3,6
Добувна промисловість	% дпр	9,9	4,1	-1,5	-9,3	5,7
Переробна промисловість	% дпр	9,2	12,8	-2,3	-26,8	9,2
Виробництво/розподіл електроенергії, газу, води	% дпр	0,1	1,3	-4,8	-12,8	3,4
Будівництво	% дпр	0,3	13,2	-17,5	-41,5	8,7
Оптова та роздрібна торгівля, ремонт	% дпр	17,7	20,6	1,8	-12,5	5,7
Транспорт	% дпр	7,6	11,0	7,1	-6,2	6,5
Освіта	% дпр	2,1	4,3	-0,4	-1,9	1,0
Охорона здоров'я	% дпр	2,4	-0,4	-0,4	-3,1	-0,5
Інша діяльність	% дпр	5,7	6,0	1,9	-4,6	-0,3
Послуги фінансових посередників	% дпр	59,6	30,0	-2,6	8,9	15,0
Податки за вирахуванням субсидій на продукти	% дпр	13,4	4,9	8,0	-30,2	1,7

Таблиця 2. Наявні доходи на рівень безробіття

		2006	2007	2008	2009E	2010F
Реальні наявні доходи	% дпр	11,8	14,8	10,3	-10,9	1,0
Рівень безробіття (методологія МОП, до економічно активного населення у віці 15-70 років)	%	6,8	6,4	6,4	9,5	8,8

Таблиця 3. Показники зведеного бюджету

		2006	2007	2008	2009E	2010F
Доходи Зведеного бюджету						
	млрд. грн.	171,7	219,9	297,8	265,3	309,1
	% від ВВП	31,6	30,8	31,4	30,2	30,2
Надходження від ППП	млрд. грн.	26,2	34,4	47,9	30,8	38,9
	% від ВВП	4,8	4,8	5,0	3,5	3,8
Надходження від ПДВ	млрд. грн.	50,4	59,4	92,1	78,2	95,3
	% від ВВП	9,3	8,3	9,7	8,9	9,3
Надходження від ПДФО	млрд. грн.	22,8	34,8	45,9	44,0	50,2
	% від ВВП	4,2	4,9	4,8	5,0	4,9
Видатки Зведеного бюджету						
	млрд. грн.	175,3	226,0	309,2	307,6	346,3
	% від ВВП	32,2	31,4	32,6	35,0	33,9
Поточні видатки зведеного бюджету	% від ВВП	27,7	26,0	28,2	32,8	31,0
Капітальні видатки зведеного бюджету	% від ВВП	4,5	5,4	4,3	2,2	2,9
Баланс Зведеного бюджету (без врахування коштів на рекапіталізацію банків)	% від ВВП	-0,7	-1,1	-1,5	-5,4	-3,8
Надходження від приватизації	млрд. грн.	3,8	2,2	0,5	1,0	8,2

Таблиця 4. Платіжний баланс

		2006	2007	2008	2009E	2010F
Баланс поточного рахунку						
	млрд. дол. США	-1,6	-5,9	-12,9	-1,1	-1,3
	% від ВВП	-1,5	-4,2	-7,2	-1,0	-1,1
Експорт товарів	млрд. дол. США	38,9	49,8	67,7	38,4	44,2
Імпорт товарів	млрд. дол. США	-44,1	-60,4	-84,7	-42,6	-50,0
Баланс послуг	млрд. дол. США	2,1	2,7	2,4	2,2	2,6
Баланс рахунку капіталу та фінансових операцій						
	млрд. дол. США	3,9	15,8	9,5	-11,5	-1,0
Прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	5,7	9,2	9,7	5,0	6,0
Портфельні інвестиції	млрд. дол. США	3,6	5,8	x	-0,1	1,5
Інші інвестиції	млрд. дол. США	-5,4	0,8	x	-16,5	-8,5

Таблиця 5. Монетарні агрегати та ІСЦ

		2006	2007	2008	2009E	2010F
Грошова маса (M2)						
	млрд. грн.	259,4	391,3	512,5	483,9	572,9
	% дпр	34,3	50,8	31,0	-5,6	18,4
Індекс споживчих цін (ІСЦ)						
	% дпр, сер.	8,0	12,8	25,2	15,4	12,9
	% дпр, кін. року	11,6	16,6	22,3	13,7	11,5
Обмінний курс (офіційний)						
	дол. США, сер.	5,05	5,05	5,27	7,83	8,17
	дол. США, кін. року	5,05	5,05	7,70	8,15	8,17

Примітка: E – оцінка, F – прогноз, дпр – до попереднього року

Джерело: Державний комітет статистики, НБУ, Державне казначейство, розрахунки та прогнози ІЕД

ПРИПУЩЕННЯ ПРОГНОЗУ

БАЗОВИЙ та ОПТИМІСТИЧНИЙ сценарії

За оптимістичним сценарієм ми припускаємо вищі споживчі та ділові очікування, ніж за базовим сценарієм. Інші припущення не відрізняються

- Світова економіка не зазнає нової хвилі економічної та фінансової кризи в 2009 та 2010 роках.
- Україна разом з Польщею проведуть чемпіонат Євро-2012, що створить стимули для інвестицій в інфраструктурні проекти.
- Світові ціни на нафту (*Brent*) у середньому за 2009 р. становитимуть 60 доларів США за барель і досягнуть 60-70 доларів США за барель у середньому за 2010 р.
- Світові ціни на метал (FOB *Чорне море*) почнуть зростати з другого кварталу 2010 р.
- Зовнішній попит на продукцію металургії буде слабким у другій половині 2009 р. і частково відновиться у 2010 р.
- Попит на продукцію українського машинобудування залишатиметься слабким в країнах СНД у другій половині 2009 р., але частково відновиться у 2010 р.
- Заборгованість з відшкодування ПДВ накопичуватиметься у 2009 р. та дещо скоротиться у 2010 р.
- Авансові платежі податку з прибутків підприємств будуть меншими у другій половині 2009 р. та в 2010 р.
- У 2010 р. прожитковий мінімум, а, отже, і мінімальну зарплату та мінімальну пенсію буде проіндексовано на рівень офіційно прогнозованої інфляції на 2010 р.
- Програми соціальної допомоги та державної підтримки будуть дещо упорядковані у 2009 та 2010 рр.
- Частка тіньової економіки виростає у 2009 році, але дещо скоротиться у 2010 р.
- Тарифи на комунальні послуги, газ та електроенергію будуть підвищені у 2010 р.
- Уряд отримає позики від Світового банку та ЄБРР у 2009 та 2010 рр.
- Уряд надасть позики Пенсійному фонду для покриття касових розривів фонду, що не відображаються в регулярних звітах Державного казначейства.
- Єдина тарифна сітка для виплати заробітних плат у реальному секторі не буде повністю запроваджена у 2010 році.
- НБУ продовжить інтервенції у другій половині 2009 р. з метою згладжування коливань валютного курсу, але їх обсяги будуть незначними. В 2010 році валютний курс буде перебувати у керованому плаванні.
- У 2009 р. фінансовий сектор функціонуватиме, оскільки виплати за депозитами будуть гарантуватись у повному обсязі, а НБУ та уряд підтримають більшість великих банків, які відчуватимуть проблеми.
- У реальному секторі не відбудеться масових дефолтів у 2009 та 2010 рр.
- Четвертий транш МВФ буде отримано і використано для фінансування дефіциту.

Песимістичний сценарій (припущення, що відрізняються від БАЗОВОГО та ОПТИМІСТИЧНОГО сценарію)

- Світова економіка почне зростати у вимірі квартал до кварталу у другому кварталі 2010 р.
- Україна втратить право на проведення матчів фінальної частини Євро-2012.
- Світові ціни на нафту (*Brent*) становитимуть 55 доларів США за барель у 2009 р. і досягнуть 65 доларів США за барель у 2010 р.
- Світові ціни на метал (FOB *Чорне море*) почнуть зростати з середини 2010 р.
- Зовнішній попит на продукцію машинобудування залишатиметься низьким до кінця 2010 р.
- Погодні умови в Україні не будуть сприятливими для вирощування зернових культур.
- Зобов'язання по відшкодуванню простроченої заборгованості по ПДВ накопичуватимуться у 2010 р.
- Заборгованість зі сплати податків зростатиме протягом усього прогнозного періоду.
- Соціальні стандарти будуть збільшені понад рівень офіційно прогнозованої на 2010 р. інфляції.
- Економіка постраждає від масових кредитних дефолтів у реальному секторі у другій половині 2009 р. та у 2010 р.
- Фінансовий сектор понесе значні збитки, і кілька великих банків припинять своє існування у другій половині 2009 р. та у 2010 р.
- МВФ відмовиться від співпраці з Україною і не надасть чергових траншей кредиту.

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Місія

Вироблення альтернативного погляду на ключові проблеми суспільного та економічного розвитку України

Цілі

Надавати висококваліфіковану експертну оцінку в сфері економіки та економічної політики.

Бути реальним чинником формування громадської думки шляхом організації публічного діалогу.

Сприяти розвитку економічних та суспільних наук та стимулювати розвиток дослідницької спільноти в Україні.

Публікації

Місячний економічний моніторинг України (МЕМУ) з додатком

МЕМУ містить місячний огляд і короткий аналіз ключових заходів економічної політики та статистичних даних, які були оприлюднені протягом попереднього місяця. Додаток до МЕМУ містить розширеним аналіз однієї важливої події в українській економіці. Інститут випускає 12 випусків МЕМУ на рік, які доступні на умовах передплати.

Макроекономічний прогноз України

Макроекономічний прогноз України включає прогноз ВВП та його компонентів, фіскальних індикаторів, платіжного балансу, інфляції, обмінного курсу на поточний та наступні роки. Випускається 12 випусків на рік – 4 квартальні випуски та 8 оновлень з короткими коментарями, – які доступні на умовах передплати.

Моніторинг інфраструктури України (МІУ)

МІУ є щорічним звітом, який містить дані про стан реструктуризації шести секторів інфраструктури в Україні. Інформацію представлено у стандартизований спосіб, який дозволяє порівнювати зміни у відповідних галузях. Розглянуті показники є якісними та розділяються на три загальні категорії: (1) комерціалізація, (2) тарифна реформа, (3) регуляторний та інституційний розвиток. Двадцять один індикатор дозволяють проводити економічний та стратегічний аналіз на різних рівнях узагальнення. У вільному доступі.

Економічні Підсумки для України

Економічні підсумки містить огляд і короткий аналіз ключових економічних показників та заходів економічної політики року. Публікується в січні, використовуючи наявні дані та річні оцінки, та оновлюється у травні, коли оприлюднюється переважна більшість даних щодо минулого року. Публікація доступна на основі передплати.

Дослідження ділової активності

Дослідження ділової активності складаються з двох окремих опитувань. Перше дослідження – промисловість – здійснюється на основі опитування керівників підприємств переробної промисловості. Друге – банки – основане на опитуванні керівників банків. Щороку публікується чотири випуски Досліджень ділової активності для кожного з секторів, які доступні на умовах передплати.

Консультативні роботи

Консультативні роботи є спільним продуктом Німецької консультативної групи з питань економічних реформ в Україні та ІЕД, метою якого є надання рекомендацій щодо економічної політики для українських політиків. Рекомендації розробляються на основі детального аналізу ситуації в Україні, сучасної економічної теорії та найкращих міжнародних прикладів. Роботи доступні для політиків та – через певний час – для громадськості. Перелік нещодавно завершених консультативних робіт включає:

- Адекватність офіційних резервів в Україні: аналіз та рекомендації, Вероніка Мовчан, Роберт Кірхнер та Рікардо Джуччі, консультативна робота РР 08, листопад 2009 року
- Експорт електроенергії до ЄС – більше, ніж зміна частоти струму, Георг Захман та Дмитро Науменко, консультативна робота РР 07, листопад 2009 року

Контакти:

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
<http://www.ier.kiev.ua>

Голова Правління - Директор

Ігор Бураковський
burakovsky@ier.kiev.ua

Виконавчий директор

Оксана Кузяків
kuziakiv@ier.kiev.ua

Директор з наукової роботи

Вероніка Мовчан
movchan@ier.kiev.ua

Німецько-Український Аграрний Діалог

Хайнц –Вільгельм Штрубенхофф
Голова проекту
Strubenhoff@ier.kiev.ua

Ірина Славінська
slavinska@ier.kiev.ua

Олег Нів'євський
nivjevskiy@ier.kiev.ua

Юстина Ярошевська
Jaroszevska@ier.kiev.ua

Анна Кузнецова
Kuznetsova@ier.kiev.ua

Сергій Кандул
kandul@ier.kiev.ua

Центр економічних досліджень

Олександра Бетлій
betliy@ier.kiev.ua

Віталій Кравчук
Kravchuk@ier.kiev.ua

Дмитро Науменко
naumenko@ier.kiev.ua

Ольга Мегада
megeda@ier.kiev.ua

Роман Возняк
voznyak@ier.kiev.ua

Алла Кобилянська
kobylyanskaya@ier.kiev.ua

Катерина Куценко
kutsenko@ier.kiev.ua

Катерина Пількевич
pilkevich@ier.kiev.ua

Наталія Сисенко
sysenko@ier.kiev.ua

Анна Чухай
chukhai@ier.kiev.ua

Центр політичних досліджень

Євгеній Раздорожний
razdorozhny@ier.kiev.ua

Катерина Шинкарук
shynkaruk@ier.kiev.ua

Центр досліджень сучасного суспільства

Ірина Федець
fedets@ier.kiev.ua

Яна Дворак
dvorak@ier.keiv.ua

Застереження

Макроекономічний прогноз України, підготовлений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Будь-які показники та оцінки, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент оприлюднення та можуть бути змінені без попередження. Погляди, висловлені в роботі, можуть відрізнятись від точки зору уряду країни, бізнесових структур та дослідницьких інститутів з огляду на відмінності у припущеннях та/або методології прогнозу. Незважаючи на докладені зусилля під час підготовки цього прогнозу, ми не можемо гарантувати його точність або повноту на час його публікації. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій не стверджує, що наведена інформація є точною чи повною. Ми не надаємо будь-яких гарантій щодо корисності цього звіту при його використанні для якихось певних цілей. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи іншу шкоду, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Даний звіт, повністю чи частково, не може бути відтворений, розповсюджений або опублікований жодною особою для будь-яких цілей без попереднього дозволу Інституту. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.